

ШАШИН М.А., ст. гр. МЕД- 08,
СЕРДЮК О.С., асп.
Наук. керів.: Мартякова О.В., д.е.н., проф.
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»,
м. Донецьк

ОРЕНДА ВИДОБУВНИХ ДІЛЬНИЦЬ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ПРИВАТИЗАЦІЇ ШАХТ

Обґрунтована доцільність використання оренди видобувних ділянок в умовах вугільної галузі України, приведені переваги цього методу реструктуризації

Актуальність. На сьогоднішній день вугільна галузь України знаходиться у важкому стані. Більшість українських шахт є збитковими й дотуються державою, ці дотації лягають тяжким тягарем на державний бюджет країни. Однак Україна не може відмовитися від власної вугільної промисловості, тому що більшість українських шахт є місто утворюючими підприємствами й надають роботу великій кількості людей. У зв'язку з цим виникає потреба у реформуванні вугільного сектору країни.

Мета дослідження. Обґрунтування доцільності використання оренди видобувних ділянок в умовах вугільної галузі України.

Основна частина. В сучасних економічних умовах державний бюджет країни не має достатньо коштів для фінансування заходів пов'язаних з реструктуризацією вугільної промисловості України. Тому реформування має відбуватися шляхом залучення приватних коштів у галузь. Саме за рахунок приватного капіталу держава зможе вирішити ряд проблем галузі.

Найбільш поширеним способом залучення приватних інвестицій у галузь є приватизація шахт. Але існує проблема зацікавленості та нерішучості підприємців вкладати кошти в розвиток вугільного підприємства. Ця нерішучість пов'язана з тим, що технічне переоснащення всього підприємства в цілому потребує значних фінансових вкладень та є ризик того, що всі ці вкладення не окупляться в майбутньому періоді. Особливо це загострюється коли мова іде про приватизацію всього майнового комплексу гірничовидобувного підприємства. У такому випадку з метою зменшення масштабів ризику існує варіант надання державними вугільними шахтами видобувних ділянок в оренду приватним підприємцям.

Згідно із ст. 283 «Оренда майна у сфері господарювання» Господарського кодексу України оренда здійснюється на таких підставах:

1. «За договором оренди одна сторона (орендодавець) передає другій стороні (орендареві) за плату на певний строк у користування майно для здійснення господарської діяльності».

2. «У користування за договором оренди передається індивідуально визначене майно виробничо-технічного призначення (або цілісний майновий комплекс), що не втрачає у процесі використання своєї споживчої якості

(неспоживна річ)».

3. Об'єктом оренди можуть бути:

«державні та комунальні підприємства або їх структурні підрозділи як цілісні майнові комплекси, тобто господарські об'єкти із завершеним циклом виробництва продукції (робіт, послуг), відокремленою земельною ділянкою, на якій розміщений об'єкт, та автономними інженерними комунікаціями і системою енергопостачання»;

«нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення)»;

«інше окреме індивідуально визначене майно виробничо-технічного призначення, що належить суб'єктам господарювання» [1].

У випадку передачі в оренду видобувної ділянки на державній шахті приватний підприємець, тобто орендар, має право організовувати та керувати роботою орендованої дільниці. Видобуте на цій дільниці вугілля є власністю орендаря. У свою чергу, орендар зобов'язується виплачувати орендну плату.

Згідно ст. 286 Господарського кодексу України орендна плата – це фіксований платіж, який орендар сплачує орендодавцю незалежно від наслідків своєї господарської діяльності. Розмір орендної плати може бути змінений за погодженням сторін, а також в інших випадках, передбачених законодавством [1].

Окрім орендної плати, орендар зобов'язаний виплачувати амортизацію, якщо він орендує дільницю з майновим комплексом. Також орендар платить шахті за користування шахтною інфраструктурою (виробками, рейковим шляхом, конвеєром, стволом). У цьому випадку державна шахта є постачальником послуг з експлуатації власної інфраструктури, які полягають у такому: підтримка в робочому стані основних гірничих виробок, транспортування вугілля з орендованої вугледобувної дільниці на поверхню, забезпечення дільниці електроенергією, проведення допоміжних виробок (якщо це обумовлено в договорі оренди) (Рис.).

Рисунок. Послуги, які надаються державною шахтою приватній добувній дільниці

Перевагою цього методу реструктуризації є те що, державні шахти можуть розрахувати своє фінансове становище на майбутній період. Прибуток шахти не залежатиме від рівня видобутку, тому що згідно з чинним законодавством орендар зобов'язаний виплачувати встановлену договором орендну плату незалежно від наслідків своєї діяльності. Отже, шахта матиме стабільні умови існування на встановлений період часу.

Висновки. Отже використання оренди вугледобувних дільниць у масштабах усієї вугільної галузі дозволить мінімізувати дотаційні виплати з боку держави, створюючи перспективу розвитку державних вугільних підприємств у майбутньому.

Бібліографічний список

1. Хозяйственный кодекс Украины: Харьков – Одиссей, 2008.
2. Сердюк А.С. Реструктуризація вугільної промисловості та її наслідки / А.С. Сердюк // Науковий вісник Національного гірничого університету: Економіко – правові умови діяльності підприємств. – Дніпропетровськ – 2011. – С. 146-149.
3. Рассуждай Л.М. Аналіз та удосконалення орендних відносин у вугільній промисловості / Л.М. Рассуждай, Є.М. Братков, А.Ф. Телюков // Уголь Украины. – 2004. – №7. – С. 3–6.